

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΧΟΡΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΕΜΕΣΟΥ

Του Μίμη Σοφοκλέους

Επιστημονικός διευθυντής του Παττίχειου Δημοτικού Μουσείου- Ιστορικού Αρχείου & Κέντρου Μελετών Λεμεσού

Όταν το 2006, επί δημαρχίας Δρ Δημήτρη Κοντίδη, ο Δήμος Λεμεσού ανακοίνωνε την ίδρυση του «Δημοτικού Κέντρου Χορού», υπό την καλλιτεχνική διεύθυνση του Λάμπρου Λάμπρου, ενός λαμπρού χορευτή και χοροδιδασκάλου, με σκοπό «να βοηθήσει ταλαντούχους μαθητές που επιδιώκουν σταδιοδρομία στο χορό», λίγοι ακόμα και οι πιο αισιόδοξοι ονειροπόλοι θα είχαν «δει» το θέαμα που παρουσίασε στο Ριάλτο στις 6 Ιουλίου 2014, το Κέντρο κάτω από τον γενικό τίτλο “Mosaics». Φυσικά, υπήρξαν και κάποιες αντιδράσεις και εκφράστηκαν επιφυλάξεις ως προς το τι επεδίωκε τότε να κάνει ο Δήμος, ποιοι ήταν οι στόχοι του κλπ., οι οποίες σήμερα ακούγονται παρωχημένες και καμία δεν έχει επαληθευτεί.¹ Άλλωστε, στην ομιλία του ο Δήμαρχος Ανδρέας Χρίστου, το τόνισε εμφαντικώς από το 2007: «Το Δημοτικό Κέντρο Χορού φιλοδοξεί να λειτουργήσει μελλοντικά και ως προεπαγγελματική και προπαρασκευαστική σχολή χορού για εισδοχή μαθητών σε ανωτάτου επιπέδου σχολές, επισφραγίζοντας ουσιαστικά και εδραιώνοντας το πολύ σημαντικό έργο των ιδιωτικών σχολών χορού που συνεχίζουν και αναπτύσσουν στην πόλη μας μια μεγάλη χορευτική παράδοση, προσδίδοντας της τον ιδιαίτερα τιμητικό τίτλο της πρωτοπόρας πόλης στον τομέα του χορού.»²

Το Κέντρο Χορού ξεκίνησε παρόλες τις δυσκολίες και τις αντιξοότητες και όχι σε αντιπαράθεση ή αντιδιαστολή με τις υπάρχουσες Σχολές Χορού στη Λεμεσό, οι οποίες έχουν καταστήσει την πόλη «Πρωτεύουσα του Χορού» στην Κύπρο και για τις οποίες η πόλη επαίρεται. Εν πάση περιπτώσει, να θυμίσω τι έλεγε η ανακοίνωση του Δήμου Λεμεσού το 2006 για την έναρξη της Σχολής, για να κάνουμε τις συγκρίσεις με το 2014:

Το Κέντρο Χορού θα καλύψει τις ανάγκες της προεπαγγελματικής κατάρτισης για τους μελλοντικούς χορευτές της Κύπρου και θα προσφέρει σε βάθος εκπαίδευση στο μπαλέτο».

Οι εγγραφές και η πρώτη ακρόαση έγινε στις 26 Απριλίου και η δεύτερη ακρόαση, το Σάββατο 6 Μαΐου 2006. (Φιλελεύθερος, 28 Απριλίου 2006). 2008 Σε μια συνέντευξη που έδωσε στον Φιλελεύθερο 14 Μαΐου 2006, ο Λάμπρος Λάμπρου, ανέφερε ότι είχε κάνει την πρόταση στον Δήμο Λεμεσού το 2001, ένα χρόνο αφότου είχε επιστρέψει στην Κύπρο, αλλά έγινε δεκτή από το Δημοτικό Συμβούλιο μόλις τον Δεκέμβρη του 2005. Έτσι, με υπαρκτό στόχο έθεσε να ανακαλύψει σπάνια ταλέντα και να τα βοηθήσει να βγουν στην επιφάνεια γιατί χωρίς γνώση της τεχνικής οι χορευτές δεν θα μπορούν να επιβιώσουν στον σκληρό ανταγωνισμό που υπήρχε. Σε ερώτηση του δημοσιογράφου (Ιάσονος Ιάσονος): «Ποια είναι τα κριτήρια εισδοχής στο Κέντρο;», ο Λάμπρος απάντησε ως εξής:

¹ Βλ. Ανοικτή Επιστολή της «Νέας Κίνησης Ομάδων Χορού και Χορευτών και Χορογράφων Κύπρου» προς τον τότε υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού Πεύκιο Γεωργιάδη, (Φιλελεύθερος, 5 Μαΐου 2006)

² Δημοσιογραφική διάσκεψη στο Δημοτικό Μέγαρο, 17 Μαΐου 2007.

Θα κοιτάξουμε το σώμα των παιδιών πρώτα και ύστερα τον ρυθμό, τον συντονισμό. Όλοι οι παράγοντες μαζί και με τον παράγοντα 'X', το οποίο εγώ ονομάζω ταλέντο και το οποίο δεν μπορείς ούτε να το αναλύσεις ούτε να το αγγίξεις, ούτε να το περιγράψεις. Αυτός ο παράγοντας «X» υπάρχει και πιστεύω ότι μπορούν να το δουν άνθρωποι που έχουν την εμπειρία. Δεν είμαστε προφήτες, αλλά μέσα από ένα σωστό σύστημα πιστεύω ότι μπορούμε να βοηθήσουμε εκείνο το ταλέντο αν είναι γνήσιο και μεγαλειώδες να προχωρήσει.

Οι χορευτές, στις επίπονες και επίμονες πρόβες, μαθαίνουν αρκετά πράγματα από την τέχνη του χορού (συμπεριλαμβάνουν τεχνική του κλασικού μπαλέτου, point work -άρση στις μύτες των ποδιών-, κλασικό ρεπερτόριο, βασική θεωρία για την ιστορία του χορού, σύγχρονος χορός) γι' αυτό και οι γνώσεις τους καθώς και η αισθητική τους παιδεία είναι έκδηλα στοιχεία όταν χορεύουν.

Ας έρθουμε στο σήμερα και στην παράσταση που έδωσε το Κέντρο με όλες τις 3 επίπεδα του στο Ριάλτο, ενισχυμένο με δυο Ιταλούς φιλοξενούμενους χορευτές κάτι που συνηθίζει ο Λάμπρου όπως έκανε το 2012, αξιοποιώντας τον νεαρό Κύπριο χορευτή και χορογράφο Χάρης Κούσιος, σε ένα σόλο που χορογράφησε ειδικά γι' αυτόν ο Λάμπρου. Φυσικά, το σημείωμα αυτό, δεν διεκδικεί να κάνει κριτική για το μπαλέτο γιατί δεν έχει ο συγγραφέας την ικανότητα αυτή. Φιλοδοξεί όμως να πει αυτά που είδε στα χρόνια που παρακολουθεί τις παραστάσεις του Κέντρου ανελλιπώς, από το 2008 όταν είχε δοθεί η πρώτη παράσταση δυο χρόνια μετά που ιδρύθηκε. Έχω την αίσθηση ότι κάποια παιδιά της παράστασης του 2014, ανήκαν σ' αυτή την χρονιά. Όμως, μπορούμε να πούμε τα εξής, τα οποία παίρνουμε από την γενική εικόνα που παρουσίασαν οι χορευτές του Κέντρου, μικροί και μεγάλοι και των τριών επιπέδων. Αυτή η εικόνα μπορεί να περιγραφεί ως εξής: Ήταν μια πολύ καλά σχεδιασμένη, λιτή παράσταση ως τελική γιορτή μιας Σχολής Χορού, με πολλή «χορευτικότητα», αν μπορώ να χρησιμοποιήσω αυτό τον όρο για να περιγράψω την όλη, μεγάλη εντύπωση που μας άφησαν οι μικροί και μεγάλοι χορευτές, με ευφάνταστα κοστούμια, αλλά καθόλου εξεζητημένα. Ήταν μια «παράσταση» και όχι κάτι που να έχει σχέση με απλή εμφάνιση παιδιών που κάνουν μπαλέτο. Ο φωτισμός, τα κοστούμια και το λιτό σκηνικό στη σκηνή του «Ριάλτο», συμπλήρωναν την όμορφη εικόνα που απολαύσαμε.

Θα κάνουμε κάποιες επιπλέον επισήμανσεις. Πρώτη επισήμανση, υπήρξε αίσθηση αυτού που ονόμασε ο Λάμπρος σε ανύποπτο καιρό, ως παράγοντα «X», δηλαδή, το ταλέντο. Νέα παιδιά να έχουν τόση αυτοπεποίθηση στη σκηνή έχει πολλά χρόνια να δω στην Κύπρο, σε πολλές τέχνες, όχι μόνο στο χορό. Στην Κύπρο, υπάρχει αρκετό ταλέντο το οποίο μπορούμε να αναδείξουμε μόνο με εκδηλώσεις με υψηλή αισθητική ποιότητα. Δεύτερη επισήμανση, η πλαστικότητα και η ελευθερία στις κινήσεις των παιδιών. Είναι πολύ σημαντικό να μην φαίνεται ότι μετρούν τα βήματα που υπάρχουν στην χορογραφία, αλλά να φαίνεται ότι χορεύουν και απολαμβάνουν αυτό που κάνουν. Να φαίνεται πως χορεύουν όπως αναπνέουν. Δεν είναι μαθητές επί σκηνής, αλλά performers. Τρίτη επισήμανση, καλλιτεχνική ενότητα των χορευτών στα ομαδικά μέρη η οποία φαινόταν μέσα από το ομαδικό συναίσθημα που έβγαине σε κάθε χορό ξεχωριστά. Κανείς δεν ήταν μόνος στη σκηνή, αλλά συμμετείχε με τους άλλους στην όλη προσπάθεια. Τέταρτη επισήμανση, η μουσική που επιλέγηκε. Ωραιές μουσικές, που κινούνταν σε πολλά ήδη, από κλασική μέχρι τζαζ. Οι χορευτές ασκούνται κάτω από μουσικές διαφόρων στυλ. Πέμπτη, επισήμανση, ο δάσκαλος των παιδιών, άφησε την

ελευθερία στα παιδιά να χορογραφήσουν μαζί του. Αυτό κι αν είναι πρωτοτυπία και έκφραση εμπιστοσύνης του Λάμπρου προς τους χορευτές του. Έκτη, όταν τελείωνε ένας χορός, ο ένας ή οι δύο ή οι πολλοί χορευτές, δεν... ήταν στη σκηνή, είχαν φύγει. Τι εννοώ: ένας καλλιτέχνης ολοκληρώνοντας τον σκοπό του επί σκηνής, την ώρα της υπόκλισης πρέπει να μην είναι στη σκηνή. Να εξαϋλώνεται, αφήνοντας τον εαυτό του κάπου αλλού επιτρέποντας μόνο στον καλλιτέχνη να είναι εκεί. Εκείνο, δηλαδή, που αντιπροσώπευε έστω κι αν το κοινό εκείνον χειροκροτεί ως άτομο. Το περιγράφει καλύτερα ο Νίκος Καββαδίας στο ποίημά του «Η Μικρή Χορεύτρια»:

[...] Μα τη στιγμή που αλάλαξαν απ' τη συγκίνησή τους,
σαν όλους κάποια μυστική φωνή να τους οδηγεί,
η όμορφη χορεύτρια, με τα βαμμένα χείλη,
κάνοντας μιαν απότομη στροφή είχε πια φύγει.

Τέλος, θα ήθελα να επισημάνω την παρουσία ύφους (Στυλ), που κατάφερε να δημιουργήσει στις προσεγγίσεις του ο Λάμπρος Λάμπρου, το είδα στις καταπληκτικές κινήσεις. Από το 2008 που ξεκίνησε, με την πρώτη παράσταση βλέπω αυτό που είναι δύσκολο να διακριθείς τον χορό εν αντιθέσει με την λογοτεχνία, την μουσική την ζωγραφική, την γλυπτική κλπ. Ύφος είναι η συνειδητή και τακτική χρήση συγκεκριμένων 'μοτίβων' αν και ο Μπουφόν εδώ και χρόνια μας είπε ότι: «Ύφος είναι ο άνθρωπος». Ο ίδιος, ο Λάμπρου, έχοντας μάθει πολλά κοντά σε σημαντικούς δασκάλους στον Καναδά, το Λονδίνο (εγώ τον γνώρισα στη Μελβούρνη) και αλλού, πάτησε πάνω στο ύφος πολλών χορογράφων, όμως σύντομα ανοίχτηκε προς άλλες ριζοσπαστικές κατευθύνσεις κι επινόησε ένα δικό του σύστημα, που θα το χαρακτήριζα ως «situational», καθότι αντιστοιχεί σε μια αφήγηση των θεμάτων που πραγματεύεται συνδέοντάς τα με την ικανότητα του κάθε χορευτή και την εκφράζει με το σώμα του συναισθήματα και καταστάσεις. Δημιουργεί εικαστικές εικόνες, ενισχύοντας τα σώματα με τον ανάλογο φωτισμό, μένοντας όμως στοχο-προσηλωμένος στη λεπτομέρεια («Πολύ με συγκινεί μια λεπτομέρεια», καθώς είπε ο Κ.Π. Καβάφης) και διατηρώντας ακρίβεια κι ευαισθησία στην ανάπτυξη της κινησιολογίας του. Θα πρόσθετα, επίσης, το στοιχείο του συνδυασμού παραδοσιακού και σύγχρονου τόνου στο ύφος του, που υπήρχε διάχυτο σε όλες ερμηνείες.

Υπάρχουν δυο σημαντικές, δημοκρατικές Αρχές στον Χορό, οι οποίες έχουν σχέση με την πρόβα, με την προετοιμασία μιας παράστασης, και οι οποίες εξισώνουν τα πάντα. Η πρώτη είναι πως χορεύεις μπροστά στον καθρέφτη, όχι μόνο για να βλέπεις τον εαυτό σου, αλλά για να γνωρίζεις από την αρχή ότι έτσι σε βλέπει ο θεατής. Δεύτερη, όποιος κι αν είσαι, όσα χρόνια κι αν χορεύεις, όσο ψηλά κι αν φτάσεις στην πρόβα ξεκινάς με αυτό που επικράτησε να λέγεται «Η πρώτη θέση» (first position). Είναι ένα συνεχές καβαφικό «πρώτο Σκαλί», για να υπενθυμίζει στον καλλιτέχνη τι έχει μπροστά του, μια πρόβα, μια παράσταση, μια καριέρα. Όλα όμως ξεκινούν από ένα βήμα, όπως όλα τα μεγάλα ταξίδια. Από ένα πρώτο, δομημένο, Βήμα!